

NOELLE SALAZAR

Publishers Weekly bestseleris

KARO LAKŪNĒS

Romanas paremtas tikra istorija
apie moteris pilotes
Antrajame pasaulinīame kare

TYTO ALBA

NOELLE SALAZAR

KARO
LAKŪNĖS

R O M A N A S

Iš anglų kalbos vertė
Rūta Tumėnaitė

VILNIUS 2020

Noelle SALAZAR
THE FLIGHT GIRLS
Piatkus Books, London, 2019

Leidinio bibliografinė informacija pateikiama Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Nacionalinės bibliografijos duomenų banke (NBDB).

Šį leidinį draudžiama atgaminti bet kokia forma ar būdu, viešai skelbti, taip pat padaryti viešai prieinamą kompiuterių tinklais (internete), išleisti ir versti, platinti jo originalą ar kopijas: parduoti, nuomoti, teikti panaudai ar kitaip perduoti nuosavybėn.

Draudžiama šį kūrinių, esančių bibliotekose, mokymo įstaigose, muziejuose arba archyvuose, mokslinių tyrimų ar asmeninių studijų tikslais atgaminti, viešai skelbti ar padaryti visiems prieinamą kompiuterių tinklais tam skirtuose terminaluose tų įstaigų patalpose.

Copyright © 2019 by Noelle Salazar
© 2019 by Harlequin Enterprises ULC
© Rūta Tumėnaitė, vertimas į lietuvių kalbą, 2020
© „Tyto alba“, 2020

ISBN 978-609-466-462-5

Dabar ne laikas moterims būti kantrioms. Vyksta karas, ir mes turime jį kariauti visomis išgalėmis ir visais turimais ginklais. Moterys pilotės šiuo konkrečiu atveju yra ginklas, kuris laukia, kol bus panaudotas.

ELEANOR ROOSEVELT

Kartą tėvas pasakojo, kad, kai mama manęs laukėsi, jai atrodė, jog aš visą laiką spurdu pilve. „Lyg mažytis paukštelis, įstrigęs kiaušinyje ir bandantis išsilaisvinti.“ Vos išmokusi vaikščioti, aš bėgiodavau ištiesusi į šalis rankas lyg mažyčius sparnelius.

Jis visada sakydavo, kad esu labiau panaši ne į mergaitę, o į paukštę, – skraidžioju nuo šakos ant šakos, be baimės šokinėju, nebijodama nukristi.

Nes tikrai žinojau, kad sparnai mane nuneš...

PIRMA DALIS

1941, spalio

1

Oahu sala

Dūžtančios bangos sūkuriavo ir plakėsi man apie kojas, švelnus Havajų pasatas šiureno palmių lapus, nešdamas kokosų aliejaus kvapą per smėlėtą paplūdimį iki pat tos vietos, kur aš stovėjau, įsmeigusi akis į horizontą.

– Odre!

Atsisukusi žvilgtelėjau į tris moteris, sėdinčias ant didžiulio patiesalo, šįryt nučiupto nuo kažkieno lovos, kai vos išaušus išskubėjome pro duris su viltimi rasti kur pasistatyti automobilį šalia Saulėlydžio paplūdimio. Artėjančios žiemos bangos viliojo vis daugiau banglentininkų, todėl mano mėgstamiausias paplūdimys buvo taip užgultas, kad nebeliko nė vienos nuošalios vietelės. Atvykome anksti, tačiau automobilių aikštelė jau buvo beveik visa užstatyta kareiviškais džipais, furgonais ir dviviečiais fordais, pilnais margaspalvių banglenčių ir kitų paplūdimio reikmenų.

– Ką? – šūktelėjau aš.

Rubė, Ketrina ir Džina ilsėjosi patogiai įsitaisiusios ant patiesalo, o jų oda spindėjo vėlyvo rytmečio saulutėje.

– Taip ir stovėsi ten visą dieną? – paklausė Rubė, taisydamasi ryškiai raudono bikinio viršutinę dalį, kurią, Ketrinos įsitikinimu, ji tyčia nusipirko vienu dydžiu mažesnę, kad liemenėlė kuo glaudžiau aptemptų krūtinę.

– Gal.

– Tada pasislink į šoną. Man reikia nors trupučio šešėlio.

– Koks ten šešėlis iš tokios smilgos, – atsiliepė Džina. Ji nusiėmė nuo galvos plačiakraštę šiaudinę skrybėlę ir ėmė lyg vėduokle mosuoti sau prieš veidą, o kita ranka pureno tankią susivėlusią šviesių garbanų kupetą.

Ketrina persivertė ant nugaros ir atsisėdo. Ji vilkėjo saulėje žvilgantį baltą kostiumėlį, surišamą apie kaklą, su raukinukais palei kraštus.

– Mano krūtinė jau baigia paskęsti, – pareiškė ji taip, kad pro šalį einantys du vyrai net stabtelėjo. Ji koketiškai nusišypsojo ir perbraukė išpuoselėta ranka per savo grakščią koją. Tikra katytė, kuri niekada nenustygsta, gražinasi, tvarkosi.

Jau norėjau nusigręžti į vandenyną, bet sudvejojau, o mano žvilgsnis sustojo ties vyriškiu, kuris gulėjo ant šono už kokių trisdešimties metrų. Jis pakėlė akis nuo knygos, ir mūsų žvilgsniai susitiko.

Leitenantas Hartas.

Aš giliai įkvėpiau ir nosisukau. Dėl sunkiai nusakomų priežasčių Vilerio karinio aerodromo lakūnų naujokų vadas ir mano viršininkės viršininkas man kėlė nerimą. To jausmo negalėjau pavadinti baime. Ne, tai buvo kas kita. Tai buvo kažkokia slapta ramybė, kuri mane kaustė ir sykiu masino. Tarsi drugelių plazdėjimas, įsitaisęs kažkur paširdžiuose patį pirmutinį rytą, kai prieš keturis mėnesius susitikome prie lėktuvų parkavimo tako, ir jis niekaip nesiliovė. Kad ir kaip stengiausi, min-

tys apie jį sukosi galvoje net ir tada, kai man nereikėjo mokyti būsimų pilotų vienoje pamainoje su juo. O tai, kad jis dažnai būdavo šalia ir per išėigines dienas, tik dar labiau sunkino šį reikalą.

Bangų mūša nustelbė mano širdies dūžius. Jos kilo, dužo ir liejosi į krantą, ramindamos įaudrintas mintis ir primindamos, ko gi iš tiesų aš čia stoviu.

Iš kalendoriaus, kabančio ant sienos šalia poilsio kambario treniruočių angare, sužinojau, kad pora lėktuvų turi nusileisti Haleyvos aerodrome po penkiolikos minučių į pietus nuo paplūdimio, kur dabar esame. Kadangi jų maršrutas ves per patį salos vidurį, žinojau, kad jie turės apsukti kilpą ir nusileisti, tad norėjau netrukdoma stebėti, kaip jie skris pro šalį.

– Kiek dabar valandų? – šūktelėjau atsigręžusi į merginas.

– Vienuolika trisdešimt šešios, – atsiliepė Džina. – Gal jie išvis neatskris.

Aš įsižiūrėjau į šiaurę, atidžiai klausydamasi, ar nepasigirs artėjančio variklio gausmas, bet joks garsas neprasimušė pro poilsiautojų klegesį, šalia bumbsėjo tinklinio kamuolys, o kažkurio automobilio radijas garsiai grojo Džimio Dorsio „Žaliąsias akis“.

Atsidususi prisidengiau ranka akis nuo saulės ir įsistebeilėjau į horizontą šiaurės pusėje. Staiga kažkas atsitrenkė į mano koją, ir pažvelgusi žemyn pamačiau baltos ir mėlynos spalvos banglentę.

– Atsiprašau, gražuolyte, – pasigirdo vyriškas balsas, o jo savininkas vienu ypu ištraukė banglentę iš vandens ir pasikišo po pažasčia.

– Nieko tokio, – sumurmėjau ir pamojau ranka, lyg baidydama musę.

– Ir į ką čia ši pupytė taip užsižiūrėjo? – paklausė jis, žengdamas artyn ir ranka kliudydamas mano ranką.

Aš išsitiesiau visu savo metro šešiasdešimt aštuonių centimetrų ūgiu, susikryžiauvau rankas ant krūtinės, žingtelėjau atgal ir pažvelgiau į tikrą Gryno amerikiečio įsikūnijimą. Šviesiuose plaukuose dar matėsi šukų palikti pėdsakai, raumeninga krūtinė kone sprogo iš susireikšminimo. Akiplėšiškumas, su kuriuo jis ne tik užgriuvo mane, nė neklausęs leidimo, bet dar ir palietė, įkūnijo visas vyriškos giminės atstovų savybes, kurių negalėjau pakęsti. Bent jau daugumos atstovų.

Vogčia dirstelėjau į leitenantą. Jis jau buvo pamiršęs skaitomą knygą ir dabar atsistojęs žiūrėjo į šalia manęs besipuikuojantį Adonį.

Kai vėl pažvelgiau į blondiną, šis man mirkstelėjo ir išsišiepė. Jo dantys akinamai blykstelėjo saulės šviesoje, o jis nesidrovėdamas ėmė mane nužiūrinėti – nuo mano šlapios galvos iki kuklaus tamsiai mėlyno ištisinio kostiumėlio. Išblyškau ir žengiau dar žingsnį atgal.

– Ko trukdai mano draugei, Edi?

Rubė priėjo, atsistojo tarp mūsų ir įsisprendė rankomis į šonus, jos kaštoniniai plaukai saulėje plieskė lyg ugnis.

– Na, panele Rube Karmaikl, – jis apdovanojo savo tviskančia šypsena mano kambario draugę. – Kaip laikaisi tokią gražią dieną? Vis dar leidi laiką su tuo Treiviu?

Rubė sukikeno, o aš atsidusau. Iš visų supančių vyrų ją labiausiai traukė niekam tikę tipai, turintys per daug savimylės ir per mažai smegenų.

– A, tas buvo prieš šimtą metų, – nerūpestingai atsakė ji. – Keista, kad dar prisimeni.

– O kaip galiu pamiršti, jei gražiausia panelė, su kuria tu-

rėjau malonumą susipažinti, vaikšto į pasimatymus ne su manimi? – paklausė jis, neatitraukdamas akių nuo jos krūtinės. – Bet tai jau praeitis, ar ne?

– Praeitis, – kimiu balsu atsakė ji.

– Na, tada gal panelė norėtų pasivaikščioti po paplūdimį?

– Neatsisakyčiau.

Jei tas pasivaikščiojimas būtų dominęs ir mane, būčiau tikrai išsžeidusi, kad mane jie ne tik ignoravo, bet ir visiškai užmiršo. Tačiau dabar tik lengviau atsikvėpiau.

Atsisukau į leitenantą. Jis žvilgtelėjo į mane ir nusišypsojęs papurtė galvą. Tada numetė knygą ant rankšluosčio, įbrido į vandenį ir pradingo po bangomis. Po keliolikos metrų išniro ir ėmė plaukti, tvirtais, ritmingais grybšniais toldamas į jūrą.

– Edis buvo pristojęs, ar ne?

Net pašokau iš netikėtumo, kai šalia išdygo Džina. Jos rudos akys atidžiai žvalgė paplūdimį iš po tamsių akinių persiko spalvos rėmais, grakščiai užtupdytų ant paties riostos nosytės galiuko.

– Mėgino pristoti, bet paskui jo dėmesys nukrypo kitur, – atsakiau.

Džina prunkstelėjo.

– Tas Edis svaigsta nuo lėlyčių, – pasigirdo kitas balsas.

Atsisukusi pamačiau Džinos draugę, medicinos seselę Kle-rę, su kuria susipažinau kitą dieną mums atvykus į šią salą, kai Rubė išsigando, jog bus susilaužiusi riešą. Ji žvilgsniu nulydėjo Rubę ir Edį, nepritariamai sučiaupusi blyškias lūpas, o jos senamadiška rožinė suknelė buvo visa permirkusi prakaitu.

– Rubė susitvarkys, – atsakė Džina. – Vyrų jai tas pats kaip dirbtinės blakstienos Ketrinai. Vargšas Treivis – vakar Rubė jį metė, o susitikinėjo vos dvi savaites.

- Kad gal ir tiek neištempė, – pridūriau.
- Tada atitiko kirvis kotą, – tarė Klerė.
- Na, – prabilo Džina, kumštelėdama mane į šoną, – gal tau nepavyko su Edžiu, bet mūsų brangusis leitenantas tikrai tavimi domisi. Jis atrodė pasiruošęs ginti tavo garbę.
- Tikrai ne, – atsakiau purtydama galvą.
- Hm, hm, – ji išsišiepė, o Klerė linktelėjo.
- Negalėjo atitraukti nuo tavęs akių, – pritarė ji.
- Jis tik rūpinosi, kad jo darbuotojai nieko bloga nenutiktų.
- Aha, tikrai, – nusivaipe Džina. – Taip ir buvo. O kaip visi tie kartai, kai užklupome jį spoksantį į tave?
- Jos ėmė kikenti, o aš vėl nususukau ir ėmiau žvalgyti horizontą.
- Jis nuplaukė į tą pusę, – parodė Džina.
- Aš ieškau ne leitenanto, – griežtai atsakiau, nuleisdama jos ištiestą ranką. – Ieškau tų prakeiktų lėktuvų, kurie turėjo šiandien atskristi.
- Na, žinot, merginos, tie jūsų lėktuvai, – tarė Klerė. – Nieko nesuprantu. Jie tokie...
- Ša! – mostelėjau jai nutilti.
- Garsas buvo silpnas, primenantis traškėjimą, bet greitai peraugo į zvimbimą.
- Pajutau, kaip iš jaudulio visu kūnu perbėgo virpulyš. Orą ėmė drebinti artėjančių variklių vibracija, paplūdimyje žmonės, viską metę, pakilo nuo gultų, tinklinio kamuolys liovėsi bumbsėjęs, banglentininkai susėdo ant savo lentų, ir visų akys susmigo į dangų.
- Aš sugriebiau Džiną už rankos. Į mus riaumodami artėjo du „karo paukščiai“ „Curtiss P-40“ su priekyje išpieštais ryklio nasrais, jų aštrūs dantys grėsmingai blykstelėjo skrendant pro šalį.

– Ūhū! – šūktelėjo Džina, mojuodama lėktuvams.

– Per daug garso! – riktelėjo Klerė, susigūžusi mums už nugarų ir užspaudusi rankomis ausis. – Dievaži, merginos, gal jums protas pasimaišė skraidyti tais žvėrimis. Kaip jūs pakenčiate tokį triukšmą?

Dirstelėjau į Džiną, kuri apsimetė nesupratusi.

– Triukšmą? Kokį triukšmą?

– Dabar man visą dieną spengs ausyse, – pareiškė Klerė.

Džina apglėbė draugę per pečius.

– Nagi. Eime paplaukioti. Odre? Tu eini?

Dar akimirką pasidairiau po dangų, bet bangos kvietė mane, baksnodamos į kojas lyg mažas atkaklus vaikas, norintis pažaisti. Dar sykį dirstelėjau į šiaurę, ar nepamatysiu daugiau lėktuvų, tada įbridau iki juosmens ir atsispyrusi nuo minkšto vandenyno dugno ėmiau irtis ilgais, tingiais grybšniais išilgai paplūdimio, žiūrėdama, ar į mane neatplaukia koks nors banglentininkas.

Persiverčiau ant nugaros. Sūpuojama bangų, žiūrėjau į ryškiai mėlyną dangų ir mėgavausi prabanga, kurią atneša laisvės pojūtis. Tai buvo visa, ko troškau ir galų gale pasiekiau, atvykusi į Havajus. Toli nuo viską matančių savo motinos akių. Nuo jos lūkesčių, kuriuos turėjau įgyvendinti. Nuo pareigų, kurias nuo pat gimimo akimirkos užkrauna privilegijuota kilmė – visada dalyvauti vakarėliuose, rengti vėlyvuosius pusryčius ir atlikti klusnios Koltreinų šeimos turto paveldėtojos vaidmenį. Nuo tėvo pasiekimų, kuriuos simbolizavo firmų etiketės ant mano drabužių. Tačiau motina buvo kilusi iš senos, turtingos giminės, o tai suteikė papildomų akcentų: auskarai su deimantais, skoningas auksinis žiedas su signete, perlų vėrinys ant kaklo, lyg koks antkaklis. Antkaklis, iš kurio visus

dvidešimt dvejus metus bandžiau išsinerti, kol tėvas, laimei, mane išvadavo.

Bent kol kas išvadavo. Ši sala suteikė progą įrodyti motinai, o kartu ir sau, kad galiu pati pragyventi ir užsidirbti reikiamą sumą vieninteliam dalykui, kurio troškau, – aerodromui. Apie šį tikslą svajojau nuo tada, kai įgavau pakankamai proto tokiai svajonei. Nuo tada, kai sėdėdama viename iš daugelio motinos pobūvių ir stebėdama, kaip moterys liežuvauja prie taurės putojančio gėrimo, akylai prižiūredamos savo vyrus, pasirengusios tenkinti kiekvieną jų norą, o vyrai tuo tarpu šnekėjo ir kvatojosi, nepaleisdami iš rankų gintaro spalvos gėrimų, nekreipdami nė menkiausio dėmesio į savo žmonas. Aš nenorėjau būti viena iš tų moterų, nors buvau auklėjama taip, kad sekčiau jų pavyzdžiu, – aš norėjau būti *aš*.

Tėvas tai suprato ir mane palaikė. Kai atsirado proga išvykti į Oahu mokytis lakūnų naujokų ir kartu užsidirbti neblogą algą, tėvas ne tik skatino mane ten vykti, bet ir nupirko bilietą kaip atlygį už puikius pažymius universitete.

– Juk ji gali bent truputį pagyventi savo malonumui, kol susitupės, ar ne, Džene? – klausė jis motinos, kai aš stovėjau atokiau ištempusi ausis, mėgindama nugirsti, ką jie šneka. – Juk ji taip stengėsi.

– Bet visiems metams? – atsakė motina.

– Kiek pamenu, tavo tėvas irgi išsiuntė tave į Paryžių, kai baigai mokslus.

Prikandau lūpą, kad nepradėčiau prunkšti. Tėvas niekada nepraleido progos pasiginčyti. Motina dažnai sakydavo, kad jam reikėjo tapti advokatu. Tačiau advokatas neuždirba nė pusės, kiek naftininkas.

– Pats žinai, kad tai ne tas pats, Kristianai. Ten gyvena

mano giminės. Be to, Paryžiuje pilna kultūros. O Havajų paplūdimiuose pilna... valkatų. Visokiausių nuskurusių apspangėlių, vos suduriančių galą su galu.

– Tai puiku, – atsakė jis. – Pasirašau iškart.

Motina nepritariamai purkštelėjo, o tėvas ėmė kvatotis.

– Čia tikrai ne tas atvejis, – tęsė jis. – Tai atostogų vieta. Džordžas su Mile pernai buvo ten nuvykę ir nuostabiai praleido laiką. Nebūk tokia snobė. Havajuose pakanka kultūros, o ir mūsų Odrė galės užsidirbti iš savo mėgstamiausios veiklos.

Galų gale motina nusileido. Kad ir kaip ji mėgino mane įtikinti, perkalbėti ir papirkti, kad likčiau, vieno dalyko ji negalėjo man pažadėti, tai – laisvės.

Vos už kelių metrų nuo manęs pračiuožė banglentininkas, todėl ėmiau energingai irtis kojomis, kad nuo jo atitolčiau, bet netyčia užkliudžiau plaukiką.

Ne bet kokį plaukiką.

– Leitenante Hartai, – aiktelėjau ir visa išpilta raudonio ėmiau irtis atgal. – Labai atsiprašau.

– Nieko tokio, panele Koltrein. – Žemas ir gilus jo balsas, sklisdamas vandens paviršiumi, kėlė įspūdį, kad esame arčiau vienas kito, tarsi tarp kelių dešimčių aplink šėliojančių poilsiautojų nebūtų nieko, tik jis ir aš.

Nuo jo tamsių plaukų upeliukais sruvo vanduo ir varvėjo per kaklą, o saulės šviesoje aiškiai matėsi jo akių spalva – tokia pati kaip 7UP gėrimo butelių, kurių Rubė amžinai palikdavo visose namų kertėse.

Atrodė, kad jis nori dar kažką pasakyti, bet paskui tik linktelėjo ir ėmė plaukti tolyn.

– Geros dienos, – pasakė jis, o jo balsas ir vėl švelniai paglostė ausį.

– Geros dienos, – sušnabždėjau.

Atsidususi nuplaukiau į krantą.

Dar po kelių valandų su kitais poilsiautojais susikrovėme daiktus ir susiruošėme namo.

– Eime, merginos, – pasakiau, persimesdama per petį krepšį. – Važiuojam. Mirštu iš bado ir turiu tik porą valandų, kol skambins tėvas.

Jis skambindavo kiekvieną sekmadienį, tiksliai tuo pačiu metu. Papasakodavo visas namų naujienas: kokius aukštumenės renginius planuoja motina, kokį vaikiną varo iš proto mano jaunesnioji sesuo Ivė, o aš jį palinksmindavau istorijomis iš savo gyvenimo saloje. Jam ypač patikdavo mano pasakojimai apie Rubę. Ji buvo lyg knygos personažas. „Na, ir ką gi Rubė šįkart iškrėtė?“ – klausdavo jis.

Man pakalbėjus su tėvu, telefono ragelį perimdavo motina. Ji niekada nesistengė nuslėpti balse skambančio nepritarimo. Pokalbio metu ji pakartodavo viską, ką buvo pasakojęs tėvas, papildydama menkiausiomis smulkmenomis, kurios man visiškai nerūpėjo. Jei Ivė būdavo namuose, ji trumpam prišokdavo prie telefono ir greitakalbe išberdavo viską apie tą ar aną vaikiną. Kartais tie skambučiai vargino, bet nė už ką pasaulyje nebūčiau jų praleidusi.

Džina, Ketrina ir Rubė, ką tik grįžusios iš pasivaikščiojimo, sumetė daiktus į mūsų automobilio bagažinę, – šį šviesiai mėlyną 1936 metų fordą atidengiamu viršumi visos kartu nusipirkome, kai tik atvykome į salą, – o paskui ir pačios į jį suvirto.

Aš įgrūdau savo krepšį šalia kitų, uždariau bagažinę ir atsisėdau ant užpakalinės sėdynės.

– Man rodos, kažkas sulaukė gerbėjo, – sumurmėjo Džina, vairuodama automobilį iš stovėjimo vietos.

Atsisukusi pamačiau leitenantą Hartą, stovintį šalia savo automobilio ir žiūrintį į mane.

Prikandau lūpą ir atsilošiau sėdynėje, stengdamasi nekreipti dėmesio į pagreitėjusį širdies plakimą ir atsispirti norui pačiai įsmeigti į jį akis. Dabar ne laikas pamesti galvą dėl vyriškio. Net jei tas vyriškis yra leitenantas Hartas.

2

Vėjas švilpė ausyse lėktuvui skrodžiant dangų. Viršuje per visą horizontą driekėsi rožiniai ir oranžiniai ruožai. Apačioje matėsi tviskantis Ramusis vandenynas ir mano lėktuvo šešėlis.

Akies krašteliu stebėjau, kaip nuo manęs neatsilieka sidabro spalvos lėktuvas. Tada žvilgtelėjau į prietaisų skydą ir greitai patikrinau rodmenis.

– Varom? – paklausiau savo mėlyno ir geltono „Fairchild PT-19“.

Šis lėktuvėlis mėnesių mėnesius tūnojo tolimiausiame treniruočių angaro kampe, mat pernai per vieną mokomąjį skrydį buvo apgadintas. Bilis, senasis įgulos vadas, remontavo jį tik tada, kai turėdavo laiko, o aš šią skraidyklę pamilau iš pirmo žvilgsnio. Bilis leido man ją išbandyti tuoj pat, kai tik remontas buvo baigtas, ir aš ją pavadinau Rokse – dėl ugingo būdo. Iš pradžių Rokse buvo balta su tamsiai mėlynais dryžiais fiuzeliažo šonuose, bet Bilis man leido parinkti naujas spalvas. Prisimindama Dženeę, mažytį saulės geltonumo lėktuvėlį, kuriuo prieš daugelį metų mokiausi skraidyti, paprasčiau Bilio nudažyti ją geltonai, o galus ir stabilizatorių – mėlynai, ir jis padarė kaip prašomas. Dėl tokios ryškios išvaizdos Rokse visiems krito į akis, dėl to man kildavo bėdų, kaip tada,

kai Bilis sužinojo, kad ne darbo metu skridau kone pažeme per visą salą. Dėl to savaitę man buvo uždrausta skraidyti, tad stengiausi taip dažnai neišdykauti, tačiau buvo sunku atsispirti pagundai.

Sidabro spalvos lėktuvas priartėjo, ir aš išsišiepiau, laukdama tinkamos progos. Gal „AT-6 Texan“ modelis ir greitesnis, bet manojo PT-19 mažesnis variklis turėjo savų privalumų.

Juk svarbiausia čia buvo ne lėktuvas, o pilotas. O „Texan“ pilotas buvo žalias kaip penkių dolerių banknotas, kurį Rubė bus man skolinga, kai aplenksiu jos praktikantą per šias varžybas Havajų dangumi.

Mes nurūkome į šiaurinį salos galą, kurį pasiekus reikėjo apsisukti, skristi atgal ir pirmam nusileisti bazėje. Kaip ir tikėjau, AT-6 pirmas pasiekė šiaurinį galą, bet dėl per didelio greičio pražiopsojo posūkį ir nuvarė tolyn.

Aš ėmiau juoktis. Visi pilotai vyrai buvo vienodi, visus juos parklupdydavo jų pačių pasipūtimas. O praktikantai kartais pasirodydavo visų blogiausiai.

Kai jis ėmė sukti platų lanką, mėgindamas pasitaisyti, trūktelėjau į save droselio sklendės svirtį.

Lėktuvėlis akimirką sulėtino greitį, sklęsdamas virš Oahu grožybių, o tada maksimaliai padidinau variklio apsukas ir nukreipiau vairalazdę, kad lėktuvas imtų kuo greičiau sukstis. Tada įjungiau tuščiąją eiga, nusukau iki galo vairalazdę priešinga kryptimi ir sustabdžiau sukimąsi. Lėktuvo priekis pasviro žemyn, ir aš tik pajutau, kaip širdis ima tankiau plakti, kai lėktuvas ėmė pikiruoti. Susikaupusi stebėjau prietaisų rodmenis, mintyse skaičiuodama, tada dar sykį smarkiai trūktelėjau vairalazdę, pabaigiau manevrą, išlyginau lėktuvo padėtį ir nurūkiau priešinga kryptimi, palikdama AT-6 už savęs.

– Tu laimėjai! – sušuko Džina, kai po kelių minučių visa išsišiepusi išlipau iš lėktuvo.

Šalia AT-6 kilo nedidelis sambrūzdis, ir mudvi su Džina, užėjusios už „Fairchildo“, pamatėme, kaip Rubės praktikan-tas iššoko iš lėktuvo ir prisidengęs ranka burną nubėgo tolyn. „Texanai“ buvo liūdnai pagarsėję kaip pilotų vimdytojai.

– Šaunuolis, Parkeri! – riktelėjo ji pavymui, o atsisukusi į mus papurtė galvą. – Velniai rautų, šitas vaikas kainavo man penkis dolerius. – Tada paėmė mane už parankės ir tarė: – Pui-kiai padirbėjai.

– Ačiū.

Mes sunešėme visą įrangą į atsargų sandėlį. Kabindamos parašiotus ir dėdamos į vietą šalmsus bei akinius tarėmės, ką gaminsime vakarienės.

– Damos.

Mes apmirėme ir vos neišsirikiavome pagal komandą „ra-miai!“, o tada sužiurome į savo viršininkę, kuri be garso įėjo į mažytę sandėliuko patalpą.

Mėja Burton būtų buvusi puiki kariškė, jei tik aplinkybės būtų leidusios. Aukšta, glotniai sušukuotais pelenų spalvos plaukais, gąsdinančiu žvilgsniu ir kieta povyza žmogaus, pa-sirengusio duoti įsakymus ar juos vykdyti. Ji priėmė į darbą kiekvieną iš mūsų, kai atsiliepėme į skelbimą, kad reikalingi skrydžio instruktoriai, kurie atvyktų ir dirbtų Oahu saloje.

Tokie reklaminiai skelbimai buvo iškabinti visuose šalies aerodromuose ir oro uostuose, bet kandidatai privalėjo būti surinkę tam tikrą skraidymo valandų skaičių ir turėti piloto pažymėjimą. Mūsų ketvertukas atvyko tą pačią vasaros dieną, vos kelių valandų skirtumu.

Džina atkako iš Sent Luiso. Ji savo skrydžio valandas susi-

rinko ankstyvais rytmečiais barstydamą trąšas ant javų pasėlių, o likusią dienos dalį dirbdavo savo šeimos restorane. Rubė atskrido iš Kanzaso. Ryškiai raudoni lūpų dažai, kuriais pasidažiusi ji išlipo iš lėktuvo, puikiai atitiko jos vardą. Ketrina atvyko iš Viskonsino. Iki tol vienintelis jos matytas vandenynas buvo banguojantys žali laukai, virš kurių ji skraidindavo pašto siuntas, tačiau ji atsigabeno daugiau багаžo negu mes visos kartu sudėjus. O aš atskridau iš Dalaso su tėvo pirktu bilietu, praėjus mėnesiui po universiteto baigimo, kur gavau mokytojos diplomą, ir savaitei po to, kai atsisakiau darbo savo senosios pradinės mokyklos trečioje klasėje. Mokytojos darbą visada laikiau atsarginiu planu. Tikrasis mano tikslas buvo įsigyti aerodromą. Didžiam mano motinos nusivylimui.

Ženevjeva Elizabetė Roza O'Her Koltrein buvo tikra galybė šviesiai rožiniu „Chanel“ kostiumėliu, stropiai lyg rašomąja mašinėle raidė po raidės kalanti įsakymus, skirtus mano gyvenimui, ateičiai ir laimei, kuri, jos įsitikinimu, manęs užtikrintai laukia, jei tik jai bus leista viskam vadovauti.

Man atrodė gerokai juokinga toji motinos susikurta mano gyvenimo vizija, visiškai besiskirianti nuo to, ką pati įsivaizdavau – ko iš tiesų norėjau. Jai nelemta manęs suprasti, todėl žinojau, kad tikroji kova, norint gyventi taip, kaip noriu aš, dar nė neprasidėjo. Kad ir kaip baiminausi priešiško, isterijų ir grasinimų... nesileisiu sugrūdama į šį atgyvenusį šabloną, kurį ji man paruošė.

– Ataskaitos? – Mėjai ištarus šį žodį, mes jai padavėme ataskaitas apie visus tos dienos praktikantus. – Kaip jiems sekėsi? – paklausė ji, nė nedirstelėjusi į popierius.

– Gerai, mem.

– Šauniai, mem.

– Galėtų dar padirbėti su manevrais, mem.

– Gerai. Gerai. Puiku, – atsakė Mėja, žvelgdama į viršutinę ataskaitą. – O kas laimėjo lenktynes?

Mes susižvalgėme, mėgindamos sulaikyti šypsenas. Iš lėto pakėliau ranką.

– Ir vėl Dalasas? – Mes jai buvome arba miestas, arba vals-tija. Ji niekada nesikreipdavo į mus vardu.

– Taip, mem, – atsakiau.

– Visos turite dar labiau pasistengti. Dalasas jus smarkiai lenkia, – tarė ji, duodama žvilgsniu ženklą kitoms, o tada pali-ko mus baigti tvarkyti įrangą. – Ir žiūrėkite, kad ta sena išgel-tusi makaulė neužkluptų jūsų lenktyniaujančių jo brangiaisiais lėktuvais.

Rubė ir Ketrina prunkštelėjo, kai žvilgtelėjome į Bilį, kuris stovėjo, įsistebeilijęs į pusiau išardytą variklį ir, trindamas savo pliką galvą, patyliukais keikėsi.

– Taip, mem.

– Gero vakaro, mem.

Vos tik likome vienos, Džina ėmė kvatotis.

– O, Dieve, ta moteriškė mane gąsdina, – tarė Ketrina, sės-damasi ant suolo. – Jau pamaniau, kad gausime pylos. O iš kur ji žino apie lenktynes?

– Turbūt kuris nors iš vaikinų jai pranešė, – atsiliepė Rubė. – Užlaušiu vieną kitą rankutę ir patys pasakys, kuris tą padarė.

– Ak, palik vaikinus ramybėje, – pasakė Džina. – Jei pradėsi terorizuoti, jie tik dar labiau sutriks, o jiems ir taip sunku, kad visą dieną privalo paklusti moterų nurodinėjimams.

– Vargšeliai pilotai, – pasakiau eidama pro duris – tiesiai į leitenantą Hartą.

Net susikeikiau mintyse, įsivaizduodama jį paplūdimyje, nes nuo tos minties man užkaito veidas.

– Atsiprašau, sere.

Jis linktelėjo merginoms, kurios ėjo paskui mane, o tada pažvelgė man į akis.

– Panele Koltrein, – prabilo jis. – Aš jūsų ieškojau.

– Tikrai? – Šalia manęs išdygo Rubė. – Gal norite po darbo pakviesti ją į pasimatymą?

Jo skruostai nuraudo taip pat kaip, deja, turbūt ir manieji.

– Mėja mane informavo apie jūsų... kaip čia pasakius... energingo mokymo metodą, – pasakė jis.

Girdėjau, kaip Džina šalia manęs tyliai nusikeikė.

– Viskas gerai, – tarė jis, o jo lūpos vos įžiūrimai šyptelėjo. – Tiesą sakant, aš nieko prieš. Mano manymu, šiek tiek draugiškos konkurencijos bus tik į naudą. Priverčia greitai apsispręsti, jei taip galima pasakyti. Žinoma, jei visi laikosi taisyklių ir saugumo reikalavimų.

– O, mes tikrai laikomės, – atsakė Rubė. – Visada. Užtikrinu jus.

– Nuostabu, – atsakė jis, vėl pažvelgdamas man į akis. – Tačiau man rūpi tas manevras, kurį, kiek girdėjau, atlikote skrisdama „Fairchildu“. Mėja sako, kad jūs su juo padarėte atbulinę vėduoklę, ir man dėl to šiek tiek neramu. Tai drąsus ir truputį beatodairiškas žingsnis, mat tuo metu lėktuvu skrido ir vienas iš mano žmonių.

Aš prikandau lūpą ir nuleidau akis.

– Jau senokai neskraidžiau PT-19, – tęsė jis. – Norėčiau, jog ir mane paskraidintumėte, kad pats pamatyčiau, kaip jį atliksite.

– Jai tas patiktų, – tarė Ketrina, nemačiom žnybtelėdama man į sėdynę.

– Žinoma, sere, – sumurmėjau netekusi vilties. – Mielai.

– Tai tada rytoj rytą? – paklausė jis. – Tarkim, lygiai penkios trisdešimt?

– Taip, sere.

– Nuostabu. Ačiū, panele Koltrein, – jis linktelėjo mūsų ketvertukui ir išėjo.

– Šūdas, – tariau sau po nosimi, kaiėjome prie savo automobilio.

Tačiau merginos buvo entuziastingai nusiteikusios ir daugiau apie nieką kita nešnekėjo, kol važiuojome į „Skip’s“, mūsų mėgstamą mėsainių, skrudintų bulvyčių ir pieno kokteilių užkandinę.

– Ar matėte, kaip jis visą dėmesį skyrė Odrei? – paklausė Rubė, prie stalo svajingai pasiremmdama ranka skruostą. – Mūsų beveik nepastebėjo. Joks vyras taip į mane nežiūri.

– Vyras visą laiką žiūri į tave, – atsakiau braukdama bulvytę vanilinio kokteilio paviršiumi. – Jis žiūrėjo į mane, nes buvo supykęs.

– Nemanau, – pasakė Džina. – Gal susirūpinęs, bet tikrai ne supykęs.

– Manau, kad tu jam patinki, – tarė Ketrina. – Ar matei, kaip jis nuraudo, kai Rubė paklausė, ar jis nori pakviesti tave į pasimatymą?

– Ji pastatė jį į nepatogią padėtį, – atsakiau, dėbteleidama į Rubę.

– Manau, Ketrina teisi, – tarė Džina. – Mačiau, kaip aną dieną paplūdimyje jis į tave žiūrėjo.

Atsidususi pastūmiau lėkštę į šalį.

– Jau pavalgėte, merginos? – paklausiau.

– O ko taip skubi į namus? – paklausė Rubė. – Nori kuo

geriau išsimiegoti, kad būtum visa šviežutėlė per rytojaus pasimatymą?

Sviedžiau į ją savo servetėlę.

– Rube, – tarė Džina. – Ar tau pačiai šįvakar nėra pasimatymo?

– O, velnias! – ji pašoko ir davė ženklą sekti jai iš paskos. – Pamiklinkite kojytes, damos.

Ten, kur vos prieš keletą valandų sklandė saldus gėlių aromatas, pramaišiu su sūriu jūros oru, dabar tvoskė mirtimi. Ore tvyrojo dūmų ir prakaito, degančio kuro ir svylančių kūnų, ašarų ir kraujo kvapas.

NOELLE SALAZAR (Noelė Salazar) tarnavo JAV kariniame jūrų laivyne, buvo medicinos padėjėja ir visuomet, kiek save pamena, pasakodavo istorijas. Ją pavergė ir sužavėjo maža žinomas istorijos puslapis – JAV karinių oro pajėgų moterų lakūnių veikla Antrojo pasaulinio karo metu. Ji šešerius metus gilinosi į šių nepaprastai drąsių moterų gyvenimą, kalbėjosi su dar tebegyvenančiomis šių būrių narėmis. „Karo lakūnės“ – iškart į populiarumo aukštumas šovęs tikrais faktais paremtas romanas apie moteris, kurių drąsa ir ištvermė ilgą laiką buvo maža kam žinoma.

1941-ieji. Odrė Koltrein visada norėjo skraidyti. Todėl ji įkalbėjo tėvą išmokyti ją skraidyti dar namie, Teksase. Prasidėjus Antrajam pasauliniam karui ji įstojo į karo lakūnių kursus Havajuose. Taigi mergina nenusiteikusi jokiems romantiškiems santykiams, net ir su leitenantu Džeimsu Hartu, su kuriuo atkakliai stengiasi išlikti draugais. Didžiausia Odrės svajonė – po karo turėti nedidelį aerodromą... Meilė lėktuvams ir skrydžiui, draugystė su kitomis kursantėmis, nuostabi Havajų gamta – viską staiga sugriauna ant Perl Harboro nukritusios bombos. Niekas nebesijaučia saugus. Viską užgula mirties šešėlis. Neįstengdama liautis skraidyti, Odrė prisijungia prie Moterų oro pajėgų tarnybos. Naujos draugės ir naujos užduotys palaiptiesniui gražina jai stiprybę. Tačiau kai Džeimsas negrįžta iš skrydžio, Odrėi prireikia visų jėgų leistis į sunkiausią savo gyvenimo skrydį fronto linijos link ir kovoti ne tik už savo šalį, bet ir giliai širdyje slepiamą meilę...

„Karo lakūnės“ – romanas apie moterų drąsą, ištvermę ir skrydžio laimę.

ISBN 978-609-466-462-5

Pirkite internetu
www.tytoalba.lt